

Gemeente Eindhoven
t.a.v. De burgemeester dhr. drs. A.B. Sakkers
Postbus 90150
5600 RB Eindhoven

Onderwerp

Inzet Samson stemmachines bij Tweede
Kamerverkiezingen op 22 november a.s.

Op dinsdag 31 oktober jl. heeft een gesprek plaatsgevonden met uw medewerkers over de consequenties van mijn besluit om de goedkeuring voor gebruik bij verkiezingen van de Sdu-stemmachines in te trekken. Uw medewerkers hebben daarbij de vraag gesteld of het mogelijk zou zijn alsnog gebruik te maken van de stemmachines van het type Samson waarover uw gemeente nog beschikt.

Bij deze wil ik u verzoeken om deze machines bij de komende verkiezingen niet in te zetten, dit ondanks het feit dat de goedkeuring voor gebruik van deze stemmachines vooralsnog niet is ingetrokken. De Samson stemmachine is niet betrokken bij het onderzoek van de AIVD naar de af luisterbaarheid van stemmachines omdat dit type stemmachine in principe niet bij de komende verkiezingen zou worden gebruikt.

Om de Samson stemmachine in te kunnen zetten bij de komende verkiezingen zou deze ook door de AIVD getest moeten worden op af luisterbaarheid. Daarnaast zullen ook voor deze stemmachine de beveiligingsmaatregelen moeten worden genomen die ik voor de Nedap stemmachines heb genomen: het controleren van alle machines op de aanwezigheid van de oorspronkelijk door TNO goedgekeurde software en het aanbrengen van een verzegeling. Gezien de tijd die met het uitvoeren van deze maatregelen gemoeid zal zijn, betekent dit dat u op zijn best pas vlak voor 22 november a.s. zekerheid zou krijgen over de eventuele inzet van de machines. Ik acht het onverantwoord om op dit (late) tijdstip alsnog een besluit te nemen over het al dan niet inzetten van deze stemmachines. Ook op grond van de prioriteiten die ik heb gesteld met betrekking tot de beschikbare capaciteit en menskracht kom ik tot het oordeel dat het ingaan van dit traject niet verantwoord is.

Datum

1 november 2006

Ons kenmerk

2006-0000355216

Onderdeel

CZW/CB

Inlichtingen

Uw kenmerk

Blad

1 van 2

Aantal bijlagen

0

Bezoekadres

Herengracht 17
2511 EG Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres

www.minbzk.nl

Datum
1 november 2006

Ons kenmerk
2006-0000355216

Onderdeel
CZW/CB

Blad
2 van 2

Zoals u ook toegezegd tijdens de bijeenkomst op 31 oktober jl. zullen de medewerkers van mijn ministerie u zoveel mogelijk bijstaan bij het organiseren van de verkiezingen op 22 november a.s. Ik heb er daarom vertrouwen in dat het verkiezingsproces ook in Eindhoven goed zal verlopen.

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES,
voor deze,

Gemeente Tilburg
t.a.v. De burgemeester dhr. dr. R.L. Vreeman
Postbus 90155
5000 LH Tilburg

Onderwerp

Inzet van RsVote stemmachine bij Tweede
Kamerverkiezingen op 22 november 2006

Datum

1 november 2006

Ons kenmerk

2006-0000355052

Onderdeel

CZW/CB

Inlichtingen

Uw kenmerk

Blad

1 van 2

Aantal bijlagen

1

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres

www.minbzk.nl

Op dinsdag 31 oktober heeft een gesprek plaatsgevonden met uw medewerkers over de consequenties van mijn besluit om de goedkeuring voor gebruik bij verkiezingen van de Sdu-stemmachines in te trekken. Uw medewerkers hebben daarbij de vraag gesteld of het mogelijk zou zijn alsnog gebruik te maken van de stemmachines van het type RsVote waarover uw gemeente nog beschikt.

Helaas moet ik u medelen dat het niet mogelijk is om deze machines bij de komende verkiezingen in te zetten. Hoewel de RsVote stemmachine niet door de AIVD is getest, heb ik het voornemen kenbaar gemaakt om ook de goedkeuring voor gebruik bij verkiezingen en de prototype goedkeuring van de RsVote machines in te trekken: zie daarvoor bijgaande mededeling.

Ik heb hiertoe besloten omdat de RsVote naar mijn oordeel veel overeenkomsten vertoont met de NewVote. Aan de AIVD was evenwel geen opdracht gegeven de RsVote te onderzoeken omdat dit type stemmachine in principe niet bij de komende verkiezingen zou worden gebruikt. Praktisch gesproken is het bovendien onmogelijk de RsVote nog voor de komende verkiezingen te testen op afliuisterbaarheid. Daarnaast zouden om de RsVote bij de komende verkiezingen in te kunnen zetten ook voor deze stemmachine nog de beveiligingsmaatregelen moeten worden genomen die ik voor de Nedap stemmachines heb genomen: het controleren van alle machines op de aanwezigheid van de oorspronkelijk door TNO goedgekeurde software en het aanbrengen van een verzegeling.

Datum
1 november 2006

Ons kenmerk
2006-0000355052

Onderdeel
CZW/CB

Blad
2 van 2

Zoals u ook toegezegd tijdens de bijeenkomst op 31 oktober zullen de medewerkers van mijn ministerie u zoveel mogelijk bijstaan bij het organiseren van de verkiezingen op 22 november a.s. Ik heb er daarom vertrouwen in dat het verkiezingsproces ook in Tilburg goed zal verlopen.

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES,

voor deze,

De Directeur Constitutionele Zaken en Wetgeving

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
i.c. de minister voor Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties en de directeur-
generaal van den Ham.

Onderwerp: schorsing stemmachines NewVote van Sdu

Datum: 3 november 2006

Geachte dames en heren,

De gemeente Heiloo is één van de 35 gemeenten, die op 22 november a.s. niet met de NewVote apparatuur van Sdu de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal kan (laten) uitvoeren. Uw voornemen tot schorsing hiervan, alsmede uw besluit daartoe hebben wij ontvangen en op 31 oktober heeft u de gemeenten op het ministerie mondeling geïnformeerd en de terugvalopties voorgelegd. Ook maximale ondersteuning uwerzijds werd toegezegd. Tijdens de bijeenkomst heeft u van uw zijde op nadrukkelijk verzoek vanuit de zaal verklaard, dat Sdu heeft aangegeven, dat zij geen oplossing voor het probleem van de straling op korte termijn voorhanden hebben/hadden. In uw persbericht van 30 oktober j.l. geeft u aan: "dat is nagegaan of voor deze vastgestelde inbreuken aan de beveiliging technische oplossingen te vinden zijn die doorgevoerd kunnen worden voor de komende verkiezing. Dit blijkt niet mogelijk te zijn".

Wij hebben intussen van Sdu vernomen, dat de situatie genuanceerder ligt en dat het geschetste beeld van de contacten en besluitvorming/afstemming met Sdu niet geheel juist zijn. Daarnaast zijn de contacten met Sdu hierna afgenomen c.q. opgehouden, terwijl ook zij als leverancier en partij kunnen deelnemen aan de oplossing van de ontstane situatie. Op de schuldvraag en de frictie(s) hierbij willen wij niet ingaan, maar het bevreemdt ons zeer, dat wij na uw genoemde informatie, anders vernemen en dat deze leverancier –in ieder geval tot heden- buiten beeld is gekomen. Gaarne vernemen wij van u hierop een reactie en wij verzoeken u, mede gelet op de toekomst, de betrekkingen met Sdu op korte termijn te normaliseren.

Gemeente Heiloo,

Gemeente Heiloo

Postbus
1850 AA Heiloo_

Onderwerp

Uw brief "Schorsing stemmachine NewVote Sdu"

Geachte heer

Via de accountmanager van het project procedures stemmachines heb ik uw brief gekregen over de schorsing van de NewVote stemmachines van Sdu. In deze brief stelt u dat het beeld dat naar buiten toe is geschetst over de mogelijkheden om op korte termijn maatregelen te treffen om de gesignaleerde problemen met de NewVote stemmachines op te lossen, niet overeenstemt met de informatie die u van Sdu heeft vernomen. U vraagt hierop mijn commentaar en verzoekt mij om de betrekkingen met Sdu zo snel mogelijk te normaliseren gelet op de toekomst en het werken aan een oplossing voor de gesignaleerde problemen.

Naar aanleiding hiervan kan ik u als volgt berichten. Sdu is op 24 oktober ingelicht over de bevindingen van de AIVD en is verzocht daar op korte termijn op te reageren. Dat heeft geleid tot een reactie van de Sdu dat zij niet in staat waren de gesignaleerde problemen op korte termijn op te lossen. Vervolgens is op 30 oktober aan Sdu meegedeeld dat de minister voornemens was de goedkeuring voor de inzet van de NewVote stemmachine te schorsen. De minister was genoodzaakt tot het nemen van deze beslissing omdat het in een later stadium niet meer mogelijk zou zijn geweest om alternatieven voor het gebruik van de desbetreffende stemmachines te kunnen bieden. Dit maakte dat de reactietermijnen en de mogelijkheden om alternatieven te onderzoeken erg krap waren.

Datum

14 november 2006

Ons kenmerk

2006-0000366752

Onderdeel

CZW/CB

Inlichtingen

Uw kenmerk

geen

Blad

1 van 2

Aantal bijlagen

0

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres

www.minbzk.nl

Datum
14 november 2006

Ons kenmerk
2006-000368752

Onderdeel
CZW/CB

Blad
2 van 2

Bovenstaande betekent dat vooralsnog het initiatief ligt bij Sdu om de stemmachines aan te passen en daarover in contact te treden met het ministerie.

Ik hoop u hiermee afdoende te hebben ingelicht.

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES,

Voor deze,

DIRECTEUR-GENERAAL,

Van:

Verzonden: dinsdag 21 november 2006 14:51

Aan:

CC:

Onderwerp: 061114 memo aan Helmond over uitlenen van stemmachines aan Eindhoven

Memo

Onderwerp
uitlenen stemmachines

Aan
de gemeente Helmond,
t.a.v.

van
het project Stemmachines van het ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

De gemeente Helmond heeft een aantal stemmachines aan de gemeente Eindhoven ter beschikking gesteld om instructies te geven voor de leden van de stembureaus in Eindhoven. Gelet op het gestelde in artikel J 15 a, eerste lid van het Kiesbesluit zou de vraag kunnen worden gesteld of de uitgeleende stemmachines kunnen worden ingezet bij de komende verkiezing voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Om twijfel over het antwoord op deze vraag weg te nemen bevestigt het ministerie van BZK met dit memo dat de gemeente Helmond de betreffende stemmachines kan inzetten bij de verkiezingen op 22 november in Helmond. De instructie dat stemmachines niet mogen worden uitgeleend aan derden in verband met artikel J 15 a Kiesbesluit, ziet niet op de situatie waarin een training plaatsvindt van de eigen stembureauleden door de eigen medewerkers van de gemeenten. In dit geval is sprake van een uitzonderlijke situatie waarbij u de gemeente Eindhoven hebt bijgestaan met de instructie van haar stembureauleden omdat Eindhoven zelf nog geen beschikking heeft over de desbetreffende machines. Er is hier dus wel sprake van uitleen aan derden maar binnen de kaders die artikel J 15a, eerste lid, daarvoor naar het oordeel van het ministerie BZK biedt, namelijk de directe instructie aan stembureauleden onder toezicht van medewerkers van de gemeente. "

Mocht het voorafgaande aanleiding geven tot vragen aan uw kant dan kunt u daarover contact opnemen met de projectleider Stemmachines

Met vriendelijke groet

Datum
22 november 2006

Ons kenmerk
2006-0000381759

Onderdeel
CZW/CB

Inlichtingen

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
3

Bezoekadres
Herengracht 17
2511 EG Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.minbzk.nl

Aan Burgemeester en Wethouders
Verzendlijst

Onderwerp
Rectificatie mijn brief d.d. 14 november inzake
overeenkomst uw gemeente en Sdu

In mijn brief van 14 november jl. maak ik abusievelijk melding van het feit dat u via de accountmanagers informatie is toegestuurd over de wijze waarop uw gemeente diende te handelen richting Sdu.

Naar mij nu is gebleken is deze informatie niet aan u toegestuurd. Inhoudelijk doet dit overigens niet af aan mijn brief van 14 november omdat de daarin verstrekte informatie voor het overige correct is.

Voor de volledigheid doe ik u echter hierbij alsnog het eerdere advies van de Landsadvocaat toekomen en de twee bijbehorende voorbeeldbrieven (één van deze voorbeeldbrieven heeft u reeds in uw bezit te weten het voorbeeld

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES,
voor deze,

DIRECTEUR-GENERAAL

Van:

Verzonden: maandag 30 oktober 2006 16:42

Onderwerp: FW: verzoek om twee stemcomputers voor onderzoek NFI

Geachte

Naar aanleiding van uw vraag mbt het beschikbaar stellen van 2 stemmachines moet ik u helaas mededelen dat wij deze momenteel niet voorradig hebben.

We hebben inmiddels contact opgenomen met de gemeente Den Haag en zij zijn bereid 2 machines van het juiste type beschikbaar te stellen, mits zij daarvoor een vergoeding ontvangen die hen in staat stelt 2 andere machines aan te schaffen.

Om nu de kosten zoveel mogelijk te beperken zou ik willen voorstellen dat het NFI voor het door hun uit te voeren onderzoek de stemmachines gebruikt die wij voor testdoeleinden aan de AIVD geleverd hebben.

Vriendelijk verzoek ons te laten weten of dit accoord is of dat we alsnog de stemmachines van de gemeente Den Haag naar u toe moeten sturen.

Met vriendelijke groet,
Nedap Election Systems

Datum
22 november 2006

Ons kenmerk
2006-0000379020

Onderdeel
Project Stemmachines

Aan de burgemeester

IN AFSCHRIFT AAN DE COÖRDINATOR VERKIEZINGEN

Onderwerp
Steekproefsgewijze controle gebruikte
stemmachines

Uw kenmerk

Blad
1 van 3

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.minbzk.nl

Geachte mevrouw / meneer,

Op 10 november 2006 heeft de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (BVK) aan u, in afschrift aan het hoofd burgerzaken van uw gemeente, een aanvullende circulaire (met het kenmerk 2006-0000361782) gezonden inzake de Tweede Kamerverkiezingen. In deze circulaire is (op pagina 5) aangekondigd dat na afloop van de verkiezing, en vóór het vaststellen van de voorlopige uitslag van de verkiezing door de Kiesraad, een steekproefsgewijze controle van de gebruikte stemmachines zal plaatsvinden.

Bij deze deel ik u mede dat uw gemeente door middel van een asefecte steekproef is geselecteerd voor deze controle. Ik verzoek u daarom rekening te houden met de volgende punten en daartoe voorbereidende maatregelen te laten treffen:

- Bijzondere aandacht dient besteed te worden aan de bewaking en beveiliging van de opslag en het transport van de stemmachines vanaf het moment dat deze niet meer voor het stemproces worden gebruikt tot het moment van de controle.
- In het kader van de beveiliging van de stemmachines zal de fabrikant Nedap aan uw gemeente vandaag (22 november 2006) riemen (zogenoeten "tywraps") verstrekken waarmee een stemmachine kan worden dichtgebonden zodra deze, na sluiting van de stemming, niet meer voor het stemproces wordt gebruikt. Nedap zal uw gemeente ook voorzien van een instructie behorende bij de tywraps. Voor vragen over de tywrap kunt u de verkiezingswacht van Nedap benaderen. In de bijlage bij deze brief is ter informatie een omschrijving van de tywrap opgenomen.

Datum
22 november 2006

Ons kenmerk
2006-0000379020

Onderdeel
Project
Stemmachines

Blad
2 van 3

- De controle dient plaats te vinden op de centrale locatie van de gemeente, waar alle gebruikte stemmachines beveiligd zijn opgeslagen.
- In deze locatie dient voldoende ruimte beschikbaar te zijn om twee stemmachines tegelijk te plaatsen, aan te sluiten op het lichtnet en daaraan werkzaamheden uit te voeren.
- De controle wordt uitgevoerd door medewerkers van fabrikant Nedap. Eén door het ministerie van BZK aangewezen EDP-auditor houdt toezicht op de juiste uitvoering van het opgestelde controleprotocol.
- Vanuit de gemeente dient de controle bijgewoond te worden door een medewerker die daartoe door u is aangewezen. Deze medewerker dient gedurende de hele periode waarin de controle plaatsvindt, aanwezig te zijn. Bovendien dient hij/zij het mandaat te hebben om de controlerapporten namens u te ondertekenen.
- Indien de controle uitwijst dat er een vermoeden is van misbruik van een stemmachine, dan dient de aanwezige medewerker van de gemeente (conform de eerder genoemde circulaire) de politie in te schakelen. De politie zorgt voor de zekerstelling van de stemmachine, waarna deze voor verder onderzoek naar het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) wordt gebracht.

De controle vindt plaats in de periode van donderdag 23 november tot en met zondag 26 november 2006. Over het precieze moment waarop de controle bij uw gemeente plaatsvindt, wordt vandaag nog telefonisch met u contact opgenomen door Nedap. Houdt u er echter rekening mee dat de controle mogelijkwijze buiten kantooruren en/of op zaterdag 25 november of op zondag 26 november 2006 plaatsvindt.

Indien u nadere vragen hebt over deze controle, kunt u daarvoor contact opnemen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, op het telefoonnummer

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES,
Voor deze,
DE DIRECTEUR GENERAAL

Datum
22 november 2006

Ons kenmerk
2006-0000379020

Onderdeel
Project
Stemmachines

Blad
3 van 3

Bijlage:

Omschrijving Nedap tywrap:

Het betreft een dun plastic koord van ongeveer 180 cm lang. Het koord is helemaal rood, behalve het laatste stuk van het uiteinde, dat wit is. Aan het andere uiteinde van het koord bevindt zich een sluitmechanisme. Het sluitmechanisme bestaat uit een wit plastic plaatje, met daarop de naam 'Nedap' en een barcode. Op het plaatje is het mechanisme bevestigd waarmee het andere uiteinde van het koord kan worden vastgeklemd. Dit mechanisme is voor het grootste deel rood.

Gemeente Sevenum
T.a.v. v
Postbus 6812
5975 ZG Sevenum

Onderwerp

Financiering geleverde middelen t.b.v. Tweede
Kamer verkiezingen op 22 november 2006

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft in de brief van 8 november 2006 bevestigd welke middelen (met bijbehorende aantallen) door het ministerie aan uw gemeente beschikbaar zijn gesteld ten behoeve van de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 22 november 2006. De brief met de bijlage treft u volledigheidshalve bij deze brief aan en geeft hiervan het overzicht.

Uw gemeente heeft geen gebruik gemaakt van de aangeboden stembokjes. De kosten die hiermee gepaard zijn gegaan kunt u conform afspraak declareren bij het ministerie van BZK. Een specificatie van de kosten met bijgevoegde kopieën dient u hierbij toe te voegen.

Uw eventuele declaratie dient uiterlijk vóór 1 februari 2007 in het bezit te zijn van het ministerie van BZK.

Het adres is:

Ministerie van BZK,
t.a.v. Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving,
Herengracht 17-19
2511 EG Den Haag

Een afschrift van deze brief gaat per e-mail naar de contactpersoon van uw gemeente.

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES

Voor deze,
De directeur-generaal

Datum
22 december 2006

Ons kenmerk
2006-0000425848

Onderdeel
Project Stemmachines

Inlichtingen

F

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

internetadres
www.minbzk.nl